

UTERÝ 28. ČERVNA 2005

Smrkům v horách stále hrozí zkáza

Smrkové porosty jsou na mnoha místech velmi oslabené. Mohly by se úplně rozpadnout

Jizerské hory – Až za sto, možná dvě stě let bude na vrcholcích Jizerských hor zdravý les.

Dvacet let poté, co obrovská část lesa zmizely kyselé deště, sice už na náhorních plošinách nejsou jen pařáty, ale vzrostlé zelené smrky, stromy však stále nejsou v pořádku a chřadnou. Na některých místech by se smrkové porosty mohly úplně rozpadnout.

„Jsme teprve v polovině cesty mezi zdevastovaným a zdravým lesem,“ uvedl šéf Správy Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory Jiří Hušek.

Lesníci: Je třeba hodně hnojit i vápnit

Lesníci, ekologové a také zástupci ministerstva zemědělství a ministerstva životního prostředí hledali na nedávné konferenci cestu, jak společně jizerskohorské lesy ozdravit. Domluvili se, že se soustředí hlavně na biologické zásahy do oslabených porostů, aby se zlepšil lesní stav do takového stavu, jako před stoletím let. „Je třeba hnojit, vápnit, sázet mezi nepůvodní smrky pichlavé místní dřeviny i pečovat o les,“ vysvětlil jablonecký lesní správce Miroslav Kortan.

Stromy, hlavně smrk pichlavý, trpí nedostatkem živin, suchem. Páda je příliš kyselá, navíc se do země dostává čím dál víc dusičnanů z průmyslu a dopravy. „Způsobují, že stromy sice tyhle rostou, ale kvůli nedostatku vitamínů živin pak chřadnou,“ dodal Hušek.

Nedávkou elektřiny v Polsku sice

ZÁCHRANA PŘICHÁZÍ POMALU. Lesníci, mezi nimi i revírník z Palčínku Jaroslav Macháček (na snímku) začínají v Jizerských horách pomalu obnovovat původní různorodý smíšený les. Stromům škodí nejvíce oxidy dusíku i sýry.

FOTO: MAJA - ROMAN ČEJKA

už nechtěl tolik oxidů sýry, ale škodlivá látka zůstává v půdě, která je pro to příliš kyselá. Ještě problematictější je narůstající množství oxidů dusíku.

Podle ředitele Krajského inspektorátu Lesů České republiky Ludvíka Růžičky směřovaly do obnovy poniže-

ných lesů v Jizerských horách desítky milionů korun. „Jsou to peníze za nové sazenice a následnou péči o nové porosty, například ochrana před škůdci,“ řekl Růžička.

Nejvíce peníze plynou do obnovy lesů na počátku devadesátých let, kdy na tisíce sazenic a jejich ochra-

nu přispěl fond Phare. „Teď je naší povinností o ně pečovat, aby nebyly ty prostředky znehodnoceny,“ řekl Růžička. Které části Jizerských hor jsou na tom nejhůře a které nejlépe?

„Nejhůřší situace je na náhorních plošinách a napak kvalitní jsou lesy na severních svazích,“ uvedl Jiří Hu-

šek. Nejvíce poškozená oblast je podle Huška lokalita mezi Smrkem a Smečkovem.

Nejdůležitější bude podle Růžičky obnova lesů a jeho složení do původního přirozeného stavu Jizerských hor.

Pokračování na straně 2

Smrkům v horách stále hrozí zkáza

Smrkové porosty jsou na mnoha místech velmi oslabené. Mohly by se úplně rozpadnout

NEMOCNÝ LES. Revírník revíru Palčínků v Jizerských horách Jaroslav Macháček prochází lesem, který patří mezi nejvíce poškozené. Obnova poničených lesů potrvá sto až dvě stě let.

FOTO: MAJA - ROMAN ČEJKA

Pokračování ze strany 1

To, že se před dvaceti lety začaly sázet do poničených borů opět smrky, nepovažuje za chybu. „Dříve to ani nicméně nešlo. Tenkrát vědci nevěděli, co jiného tam dát. Podmínky v ovzduší se ale už změnila a výzkum postupoval. Nemusíme říct, že to dělá-li bíbci, kteří nevěděli, co dělat, snažili se,“ podotkl.

Na nejvyšších částech Jizerských hor podle něj budou i nadále smrky, ale jiný druh, který tu roste dříve: ztepilý mýslík pichlavého. Dále například buk, jeřáb nebo javor.

„Právě jsme uprostřed obnovy

lesů. Smrk pichlavý vysázený jako náhradní porost je dvacet třicet let starý. Nyní pomalu začínáme obnovovat původní různorodý smíšený les. Jsme uprostřed cesty mezi zdevastovanými borami a zdravým lesem,“ vysvětlil Hušek.

Jak dlouho ještě bude horám trvat, než se vrátí do původního stavu? „Já se toho už nedožiju,“ říká Růžička. „Do třiceti až čtyřiceti let tu bude smíšený les. Ale ještě nebude plnohodnotný. Úplná obnova potrvá sto, možná i dvě stě let,“ dodal Hušek.

Ročně přibude v lesích milion až milion a půl stromů. „To je ideální. Není vhodné sázet masivně, protože

ve zdravém lese mají být různé staré stromy. Stejněověkmu porostu například horní napačený křovcem,“ varoval Hušek. Obnova hor například komplikuje přemnožená zvířata, která okusuje mladé stromky.

Mladé hvězdy čekají v příštích letech další změny. „Postupně musíme probírat mladé porosty. Vybereme nezávadné jedince kvůli uvolnění místa těm zdravějším,“ vysvětlil Kortan. Tak dostanou mladé sazenice dostatek prostoru, slávy a světla.

„Na obnovu Jizerských bor se podílejí i některé neziskové organizace. Podle Jana Koryláte ze Společnosti přátel přírody jde obnova lesů sprá-

nou cestou, postupuje ale příliš pomalu. „Myslím, že by se to dalo dělat mnohem rychleji. Pokud to půjde tímto tempem, návrat do původního stavu potrvá určitě přes sto let,“ řekl Korylát.

Páda v Jizerských horách je stále poněkud ještě kyselými dešti. „Chemické složení půdy není dobré. Chybí v ní živiny. A hlavně hořčík, bez něj stromy nemohou přijímat živiny,“ upozornil jablonecký lesní správce Kortan. Lesy podle něj potřebují hnojivo.

Starosta Bedřichova Martin Koucký nevidí budoucnost hor tragicky. „Holiny postupně zarostají. Navíc už

tu není jen smrk, ale přibývá i listnatých stromů,“ uvedl Koucký. Bedřichov se podle něj snaží podporovat obnovu původního porostu. „Pokud bude zapotřebí, podpoříme aktivitu mladici, ochráníme i lesníku sice. Pevně věřím, že tentokrát se obnova povede a smad už to bude stále lepší,“ upozornil starosta. A jak vidi hory za čtyřicet let? „Kolem Bedřichova budou hlavně smíšené lesy. Na svazích sice zmizí výhledy, ale les bude zdravější. A díky tomu možná i na kopcích přibudou rozhledy,“ zminil Koucký.

JAN ŠŮRA
KATEŘINA FROUZOVÁ

Vápnění: recept na záchranu lesa

Jizerské hory (frk.) - Vápnění. To je podle lesáků jeden z receptů, jak zachránit chřadnoucí Jizerské hory. Ochránit však před plošným vápněním varují.

„Ne vždy je vápnění ideálním řešením. Pokud se dělá v velkých plochách, může zmizet různorodost lesa, který pak kvůli tomu nebude tolik odolný vůči škůdcům a dalším přírodním vlivům,“ vysvětlil zřizovatel Správy Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory Jiří Hušek.

Právě plošné hnojení a vápnění by došlo lesům potřebným hořčík a další živiny. Bez nich stromy zhou-

nou, umírají a mladé sazenice mají horší šanci vyrůst. „ Díky vápnění a hnojení můžeme připravit porosty na výsadbu dalších stromů. Ty budou mít dost živin a snaže se uchyty. Navíc to pomůže i současným vzrostlým dřevinám. Kromě toho musíme samozřejmě zajistit i další kroky,“ vysvětlil jablonecký lesní správce Miroslav Kortan.

V uplynulých několika letech vápnili jizerskohorské hospodáři například na Frydlantsku. „Nyní se chystáme takto ošetřit asi devět set hektarů lesa na Hornostudnickém hřebenu. Pokud to vyjde, začneme

již letos,“ dodal Kortan. Lokality pak by budou deset až dvacet let sledovat, aby zjistili, zda vápnění a hnojení pomáhá. Podle Huška není plošné vápnění ideální. „Je třeba je využívat jen velmi opatrně a kombinovat je i s jinými technikami. Nejsme však striktně proti této metodě. Právě jsme poslali doporučení vlády, aby povolila plošné hnojení v oblasti Smečkovy,“ povzdechl Hušek s tím, že vrtulník by tu měl rozhodit živiny na ploše asi sto hektarů. Mnohem přirozeněji, ale složitěji a nákladněji, je při individuální příhojnější sazenice.

Škodlivin v ovzduší ubylo, v půdě jich je stále dost

Jizerské hory (frk.) - Stromy v Jizerských horách sice už netrpí kyselými dešti a zplodinami z polských elektráren, sira ze spalování lignitu je ale stále ještě v půdě.

Podle náměstka ředitele pro ochranu čistoty ovzduší Českého hydrometeorologického ústavu Jaroslava Šantocha, klesly koncentrace oxidů sýry od konce osmdesátých let v Jizerských horách zhruba osmi až desítkrát. Podle něj to odpovídá i poklesu emisí v celé republice.

„Měření na kurci osmdesátých let byla spíše sporadická a nemusejí být tak přesná, jako nyní,“ upozornil Šantoch. Například na Soultě byla loňská průměrná koncentrace oxidů sýry 4,5 mikrogramů na metr krychlový, v roce 1993 tu naměřil Český hydrometeorologický ústav přes třicet mikrogramů.

Problém mají lesníci a ochránci přírody s narůstajícím množstvím oxidů dusíku. Kvůli nim stromy rostou příliš rychle, ale nemají dost živin a pak chřadnou.